

Schooleigen PROTOCOL VAN *Attendiz*

Fysiek beperkend handelen en/of
vrijheidsbeperkende maatregelen binnen
het onderwijs

Voorgenomen besluit CMT : 6-12-2023
Instemming GMR : -
Publicatiedatum : 11-12-2023
Evaluatie : 2026-2027

Protocol Fysiek beperkend handelen en vrijheidsbeperkende maatregelen

Naam school: De Stapsteen

Datum vaststelling: januari 2024

Datum vaststelling MR: januari 2024

Inleiding

In het Schoolveiligheidsbeleid van Attendiz besteden we aandacht aan het feit dat ondanks het geheel aan preventieve maatregelen, het soms noodzakelijk kan zijn om te handelen in geval van gevaarlijke (nood)situaties. In de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarin fysiek beperkend handelen noodzakelijk is, omdat er een onveilige situatie ontstaat voor de leerling zelf, medeleerlingen, personeelsleden en / of bezoekers. Het is belangrijk te realiseren dat er vooraf geen kant en klaar advies op plan kan worden opgesteld over hoe te handelen in alle situaties. Iedere situatie is anders, ieder kind is anders en iedere keer maakt een professional op basis van opgedane kennis en ervaring een professionele afweging hoe te handelen in deze specifieke situaties.

In ons handelen baseren we ons op de Richtlijn Fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen binnen het onderwijs, zoals dat door School & Veiligheid, het Nederlands Jeugdinstituut en het Gespecialiseerd Onderwijs (GO) is vastgesteld.

In dit schooleigen protocol leggen we uit welke voorwaarden, regels en afspraken we hebben rondom fysiek beperkend handelen.

De volgende uitgangspunten zijn leidraad:

- Vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

Het uitgangspunt is om geen of zo weinig als mogelijk vrijheidsbeperking (of onvrijwillige zorg) toe te passen. Subsidiariteit, proportionaliteit en effectiviteit van de genomen maatregelen moeten in acht worden genomen. Subsidiariteit betekent dat de gekozen maatregel noodzakelijk en het minst ingrijpend is. Proportionaliteit houdt in dat de maatregel niet zwaarder is dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie. Effectiviteit betreft de verwachting dat de gekozen maatregel effectief is.

- Evalueren van vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

De genomen maatregelen moeten worden geëvalueerd na afloop of gedurende de maatregel indien deze langdurig van aard is. Aan de hand van de evaluatie wordt bepaald of de maatregel moet worden bijgesteld. Per evaluatiemoment wordt bepaald wie er bij aanwezig moeten zijn.

In de hierna volgende tien paragrafen verantwoorden we ons als school over de wijze waarop wij invulling geven aan fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen.

1. Communicatie met onze interne samenwerkingspartner

Aan het begin van het schooljaar wordt dit protocol met alle medewerkers besproken. Voor nieuwe medewerker wordt jaarlijks een interne scholing verzorgd, waarvan dit protocol onderdeel is. Verder wordt met alle, niet zijnde vaste personeelsleden, die binnen onze school werkzaam zijn, dit protocol bij de start van de werkzaamheden overhandigd en zo nodig besproken.

2. Definitie van gedrag en maatregel

Sommige van onze leerlingen kunnen vanuit hun problematiek onacceptabel grensoverschrijdend gedrag vertonen; hiermee bedoelen wij gedrag waarbij de veiligheid van de leerling zelf en/of anderen op dat moment niet meer gewaarborgd kan worden.

Met de implementatie van PBS en het hanteren van de ABC (Agressievisie Beroepshouding & Communicatie)-methodiek (gebaseerd op de uitgangspunten van positieve psychologie) streven wij er als school naar om het aantal agressie incidenten te verminderen.

Leerkrachten kunnen door deze positieve wijze van benadering en lesgeven incidenten in veel gevallen voor zijn. In incidentele gevallen lukt het niet om middels deze preventieve interventies het grensoverschrijdende gedrag te voorkomen.

Indien het gedrag van een leerling de veiligheid van medeleerlingen, personeelsleden of anderen in gevaar brengt zal hij door de leerkracht/onderwijsassistent of andere personeelsleden worden vastgepakt volgens de techniek van de agressieregulatie training (ABC). De leerling wordt verteld dat hij wordt vastgepakt. Uitgangspunt is om de leerling zo min mogelijk te verplaatsen. Indien het niet mogelijk is om een leerling op de desbetreffende locatie fysiek te begrenzen wordt hij/zij meegenomen naar een ruimte waar op dat moment niemand aanwezig is. Hij zal in eerste instantie op een stoel of bank worden gezet. Daar zal worden gekeken of het mogelijk is om de leerling los te laten. Mocht het ongewenste gedrag toenemen en ook de veiligheid van de personeelsleden die hem vasthouden in gevaar komen, dan zal de leerling op de grond worden gelegd en worden vastgehouden. Dit alles gebeurt volgens de techniek die de leerkrachten hebben geleerd bij de agressieregulatie training.

Gedurende het vasthouden heeft een van de twee personeelsleden de leiding. Hij of zij gaat in gesprek met de leerling en benoemt wanneer de leerling niet langer wordt vastgehouden. Het uitgangspunt daarbij is altijd om een leerling zo snel mogelijk weer los te laten. Tevens wordt er zo min mogelijk taal gebruikt richting de leerling en wordt er tussen de personeelsleden het hoognodige gecommuniceerd.

We streven er naar om de leerling zo snel mogelijk in spanning te laten zakken om hem vervolgens terug te laten keren naar de groep, waarbij de gedragsverwachting voor de leerling helder is. Als de leerling weer in spanning gezakt is wordt tevens met de leerling besproken wat de aanleiding voor dit gedrag was en wat er nodig is om een herhaling ervan te voorkomen. Dit gebeurt altijd op dezelfde dag.

3. Communicatie met ouders (en leerlingen)

Het is van groot belang dat ouders (en leerlingen) al bij het eerste gesprek met de school geïnformeerd worden over de geldende afspraken rondom het waarborgen van de veiligheid van de leerling en / of diens omgeving. Zo weten ouders hoe er wordt omgegaan met agressief gedrag van kinderen, welke methoden voor de-escalatie worden gebruikt en

wanneer welke maatregelen worden genomen. Is er sprake geweest van fysiek en/of vrijheidsbeperkend handelen, dan worden ouders hier dezelfde dag nog geïnformeerd door het groepsteam. Het zorgteam en directie wordt diezelfde dag ook nog geïnformeerd, zodat er samen gekeken kan worden naar hoe we de situatie een volgende keer kunnen voorkomen.

4. Proportionaliteit en subsidiariteit

Professionals zijn bekend met de wijze waarop zij fysiek- en of vrijheidsbeperkend mogen handelen. Dit betekent dat zij tot in detail bekend zijn met de afspraken in het veiligheidsplan en dit protocol en getraind zijn en blijven met betrekking tot fysiek handelen. Zij kunnen hun handelen achteraf verantwoorden.

Indien een fysiek- en of vrijheidsbeperkende handeling wordt uitgevoerd, dan gelden hierbij de volgende uitgangspunten:

- a. De handeling is noodzakelijk en het minst ingrijpend
- b. De handeling is niet zwaarder dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie
- c. Het is de verwachting dat de gekozen handeling effectief is
- d. De professional maakt aan de leerling (naar vermogen) duidelijk wat de reden is voor het fysiek- en of vrijheidsbeperkend handelen en maakt duidelijk wat de duur ervan is
- e. De professional legt, indien nodig, uit aan andere leerlingen waarom de handeling is uitgevoerd.

5. Taakverdeling

Het bevoegd gezag van de school is verantwoordelijk, ook voor het handelen van het personeel dat zij toelaat in de klas.

In (zeer) uitzonderlijke situaties waarin fysiek ingrijpen noodzakelijk is zijn leerkrachten, onderwijsassistenten en leden van de CvB bevoegd. Vorenstaande geldt ook voor de jeugdhulpprofessionals die werkzaam zijn in de school. Het fysiek ingrijpen wordt t.a.t. door twee collega's uitgevoerd en duurt zo kort als mogelijk. Het doel is altijd om de leerling weer terug te laten keren naar zijn/haar eigen klas. Indien dit niet mogelijk is, wordt er gekeken naar afronden van de dag in een andere groep. Dit gaat altijd in overleg met de CvB. Maatregelen zoals die staan beschreven in ons protocol 'schorsen en verwijderen' worden genomen vanuit de CvB en door de directie.

6. Melding en verantwoording

Er vindt altijd een melding en verantwoording plaats. Dit gebeurt in het leerlingvolgsysteem, in het bijzonder SWIS-incidentenregistratie. De CvB-leden krijgen hiervan standaard een melding. Maandelijks worden de incidenten tijdens de CvB besproken. Ook de werkgroep PBS monitort de incidentmeldingen en gaat na in welke situaties het proactief handelen verbeterd kan worden. Deze werkgroep maakt hier in samenwerking met het team een plan op.

7. Evaluatie

Als een professional in de praktijk fysiek- en of vrijheidsbeperkend heeft gehandeld, moet deze praktijksituatie altijd met betrokkenen worden geëvalueerd. Doordat een professional verantwoording aflegt over de uitgevoerde handeling of maatregel, feedback krijgt op het handelen en hierover in gesprek gaat, leren alle betrokken van de situatie.

Als een personeelslid in de praktijk fysiek- en of vrijheidsbeperkend heeft gehandeld, wordt deze praktijksituatie altijd met betrokkenen geëvalueerd, samen met een lid van de CvB.

Doordat een professional verantwoording aflegt over de uitgevoerde handeling of maatregel, feedback krijgt op het handelen en hierover in gesprek gaat, leren alle betrokkenen van de situatie. Maandelijks staat het onderwerp 'Veiligheid' en 'Fysiek beperkend handelen' op de agenda en wordt met het team besproken wat analyses ons opleveren en welke conclusies en interventies wij hieraan verbinden.

8. Nazorg

Een incident dat leidt tot fysiek optreden kan ingrijpend zijn voor alle betrokkenen. Het is van belang voldoende aandacht te hebben voor ondersteuning van betrokkenen.

Voor de betrokken leerling(en) wordt, bij voorkeur met ouders en/of een lid van de CvB, tijdens een gesprek gereflecteerd op het gebeurde. Daarnaast wordt er op dezelfde dag tijd gecreëerd om met collega's te reflecteren op het gebeurde en elkaar ondersteuning te bieden. Zo nodig kan de CvB betrokken worden om hulpvragen te beantwoorden. De school heeft een protocol nazorg ontwikkeld waarin bovenstaande stappen zijn opgenomen.

9. Klachten

Ook als er duidelijke afspraken zijn gemaakt over communicatie met ouders en leerling, proportionaliteit en subsidiariteit, taakverdeling, verantwoording en nazorg, is het mogelijk dat er een klacht wordt ingediend. Hierbij treedt de klachtenregeling van Attendiz in werking.

10. Professionalisering

Om veilig fysiek in te grijpen, is het noodzakelijk dat professionals deskundig zijn. Een goed veiligheidsbeleid voorziet in het op maat toespitsen van trainingen hierin. De Attendiz Academie voorziet in facultatieve trainingen voor individuele medewerkers, passend in het Attendiz Veiligheidsbeleid.

Nieuwe personeelsleden worden aan het begin van het schooljaar op planmatige wijze intern geschoold door ervaren, als gedragsexpert opgeleide leerkrachten in zowel ABC als PBS. Wij verwachten hierdoor het fysiek beperkend handelen te kunnen beperken tot die situaties waarin onveiligheid niet meer door preventieve maatregelen voorkomen kan worden.

